PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO 2021 METŲ BIUDŽETO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Pensijų anuitetų fondo (toliau – Fondas) biudžeto 2021–2023 metų projektas (toliau – Biudžeto projektas; žr. aiškinamojo rašto priedą) parengtas:

1. vadovaujantis Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymu;

2. atsižvelgiant į Finansų ministerijos paskelbtą šalies ekonominės raidos scenarijų 2020–2023 m. ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) parengtą įplaukų ir išlaidų prognozę, įvertinus II pakopos pensijų kaupimo dalyvių, sulauksiančių senatvės pensijos amžiaus 2021–2023 m., sukauptų sumų dydį ir potencialių pensijų anuitetų gavėjų skaičių.

Pagrindinės Fondo veiklos įplaukos ir išlaidos

Prognozuojamas bendras asmenų, 2021 m. įsigysiančių pensijų anuitetą, skaičius yra 300, t.y. 40 proc. pensijų kaupimo dalyvių, sulauksiančių senatvės pensijos amžiaus ir sukaupsiančių II pakopos pensijų fonde 10 tūkst. eurų ir daugiau. Prognozuojamas 2022 m. ir 2023 m. asmenų, įsigysiančių pensijų anuitetus, skaičius yra atitinkamai 429 ir 633 gyventojai. Toks scenarijus pasirinktas, atsižvelgus į 2020 metų pirmųjų dviejų Fondo veiklos mėnesių patirtį. Prognozuojama, kad pensijų kaupimo dalyviai įsigis pensijų anuitetus praėjus mėnesiui nuo senatvės pensijos amžiaus, o pensijų anuitetus įsigyjančių pensijų dalyvių vidutinė sukaupta suma II pakopos pensijų fonde bus apie 16 tūkstančių eurų.

Prognozuojant naujų pensijų anuitetų gavėjų skaičių 2021-2023 metais, neatsižvelgiama į pensijų kaupimo dalyvių, kuriems ankstesniais metais sukako senatvės pensijos amžius, skaičių, darant prielaidą, kad jie arba toliau dirba ir kaupia, arba turi pakankamai pajamų ir neplanuoja įsigyti pensijų anuiteto per artimiausius vienerius metus. Neturint pakankamai istorinių duomenų, daryti prielaidas dėl šios grupės asmenų yra rizikinga, todėl pasirinktas konservatyvus variantas, t.y. jie nėra įtraukiami į 2021-2023 metų potencialių naujų pensijų anuitetų gavėjų skaičių.

Atsižvelgiant į 2020 metų pirmųjų dviejų Fondo veiklos mėnesių patirtį, prognozuojama, kad 15 proc. asmenų, įsigysiančių pensijų anuitetą, t.y. 45 žmonės – 2021 metais, 64 žmonės – 2022 metais ir 95 –2023 metais, rinksis atidėtąjį pensijų anuitetą, todėl į Fondą bus pervesta tik apie 15 proc. (tikslus procentas priklauso nuo asmens amžiaus, kai jis kreipiasi dėl pensijų anuiteto įsigijimo) II pakopos pensijų fonde sukauptos sumos. Likusi dalis rinksis standartinį arba standartinį su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu pensijų anuitetą. Šiomis prielaidomis remiantis, prognozuojamos Fondo įplaukos iš vienkartinių įmokų: 2021 m. numatoma gauti 4 108 tūkst. Eur, 2022 m. ir 2023 m. – 5 821 tūkst. Eur ir 8 884 tūkst. Eur atitinkamai. Iš jų 2,5 proc., t.y. 2021 metais 102,7 tūkst. (2022 m. ir 2023 m. – 149,6 tūkst. ir 227,8 tūkst. atitinkamai) vienkartinių

atskaitymų nuo gautų pensijų anuitetų įmokų numatoma skirti pensijų anuitetų mokėjimo valdymo ir administravimo išlaidų dengimui. Likusi suma – 2021 metais 4 005,5 tūkst. Eur (2022 m. ir 2023 m. – 5 820,9 tūkst. Eur ir 8 883,8 tūkst. Eur atitinkamai) bus skiriama investavimui ir pensijų anuitetų mokėjimams vykdyti.

Biudžeto projekte pensijų anuitetų išmokoms 2021 m. numatoma skirti 200,5 tūkst. Eur (2022 m. ir 2023 m. – 428,2 tūkst. Eur ir 769,6 tūkst. Eur atitinkamai), atsižvelgus į prognozuojamą įsigytų pensijų anuitetų pasiskirstymą pagal rūšis bei vidutinę sukauptą sumą, už kurią įsigyjamas pensijų anuitetas (2021 metais – 15 660 Eur, 2022 ir 2023 metais – atitinkamai 15 966 Eur ir 16 590 Eur) ir pensijų anuitetų įsigijimo pasiskirstymą metų bėgyje. Atidėtojo pensijų anuiteto atveju išmokos pradedamos mokėti tik asmeniui sukakus 85 metus, t.y. šią pensijų anuiteto rūšį pasirinkusiems asmenims 2021-2023 metais pensijų anuiteto išmokos dar nebus mokamos.

Valdymo ir administravimo išlaidos prognozuojamos įvertinus Lietuvos Respublikos įstatymais ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais deleguotas funkcijas. Šios išlaidos 2021 m. sudarys 402,6 tūkst. Eur., iš jų 300,4 tūkst. Eur sudarys darbo užmokesčio, įskaitant Pensijų anuitetų fondo tarybos (toliau – Taryba) narių atlygio išlaidos, kartu su susijusiais mokesčiais ir socialinio draudimo įmokomis. Minėtos išlaidos sudarytų 74,6 proc. visų valdymo ir administravimo išlaidų sumos. Pensijų anuitetų mokėjimo veikla yra nauja, todėl 2021 m. planuojama skirti 100 tūkst. Eur, t.y. 24,8 proc. valdymo ir administravimo išlaidų, programinės įrangos eksploatavimui, vystymui, atnaujinimui, priežiūrai. Valdymo ir administracinės išlaidos bus dengiamos vienkartinių atskaitymų nuo gautų pensijų anuitetų įmokų įplaukomis (2021 m. planuojamas padengimas – 26 proc.) bei paskolos lėšomis. Planuojamos valdymo ir administravimo išlaidos 2022 m. ir 2023 m. sudarys 474,6 tūkst. Eur ir 491,6 tūkst. Eur atitinkamai, iš jų 372,1 tūkst. Eur ir 389,4 tūkst. Eur sudarys darbo užmokesčio, įskaitant Tarybos narių atlygį, ir susijusių mokesčių išlaidos.

Kitas išlaidas sudaro su investavimo veikla susijusios išlaidos, tokios kaip komisinių mokesčiai tarpininkams, vertybinių popierių sąskaitų tvarkymo ir atsiskaitymo mokesčiai. Numatoma šių išlaidų suma 2021 m. – 11,4 tūkst. Eur, 2022 ir 2023 m. – 19,1 tūkst. Eur ir 31,1 tūkst. Eur atitinkamai.

Fondo finansinė ir investicinė veikla

Fondo turtas, atskaičius 2,5 proc. atskaitymo nuo vienkartinių įmokų, pervedamų pensijų anuitetui įsigyti, sumą ir iki 6 mėnesių išmokoms reikalingą sumą, bus investuojamas ir gaunamos investavimo įplaukos. 2021 m. planuojama investuoti 3 732,1 tūkst. Eur (2022 m. ir 2023 m. – 5 310,6 tūkst. Eur ir 8 010,3 tūkst. Eur atitinkamai) į įvairias finansines priemones: Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų patikimų ūkio subjektų išleistus ne nuosavybės vertybinius

popierius, kolektyvinio investavimo subjektų vienetus, nuosavybės vertybinius popierius. Tai sudarys 86 proc. visų Fondo išlaidų. Iš investicijų palūkanomis ir dividendais numatoma gauti 34,7 tūkst. Eur įplaukų (2022 m. ir 2023 m. – 76,6 tūkst. ir 138,2 tūkst. Eur atitinkamai).

Numatoma, kad įplaukos iš atskaitymo nuo vienkartinių įmokų 2021 m. – 2023 m. nepadengs planuojamų pensijų anuitetų mokėjimo veiklos valdymo ir administravimo išlaidų, todėl skirtumui padengti numatoma skolintis iš Finansų ministerijos. Bendra 2021 metais iš Finansų ministerijos numatomų gauti paskolų suma yra 300 tūkst. Eur, 2022 m. ir 2023 m. – atitinkamai 325,3 tūkst. Eur ir 263,8 tūkst. Eur.

Fondo pinigų ir jų ekvivalentų pasikeitimas

Prognozuojamos **2021 m. Fondo biudžeto įplaukos** iš viso – **4 442,8 tūkst. Eur**. Prognozuojamas apskaičiuotų Fondo biudžeto įplaukų surinkimo lygis yra 100 proc., nes įsipareigojimai Fondui atsiranda tik pensijų kaupimo bendrovėms pervedus pensijų anuitetų įmokas. Skirtumai nuo Fondo biudžeto projekto gali atsirasti tik dėl kitokio faktinio pensijų kaupimo dalyvių, kurie įsigis pensijų anuitetus, skaičiaus, jų sukauptų sumų bei Fondo įplaukų iš investuoto turto. Prognozuojamos 2022 m. ir 2023 m. Fondo biudžeto įplaukos iš viso – atitinkamai 6 372 tūkst. ir 9 514 tūkst. Eur.

2021 m. prognozuojamos Fondo biudžeto išlaidos – 4 346,7 tūkst. Eur, 2022 m. ir 2023 m. – atitinkamai 6 233 tūkst. Eur ir 9 303 tūkst. Eur.

Prognozuojama, kad Fondo einamųjų metų įplaukos 2021–2023 m. viršys išlaidas ir 2021 m. bus lygios 96,1 tūkst. Eur, o 2022 m. ir 2023 m. – 139,7 tūkst. Eur ir 210,9 tūkst. Eur atitinkamai.

2021 m. pradžioje Fondo einamosiose sąskaitose planuojamas pinigų likutis – 58,7 tūkst. Eur, metų pabaigoje planuojamas pinigų likutis – 154,8 tūkst. Eur (2022 m. ir 2023 m. – atitinkamai 294,5 tūkst. Eur ir 505,4 tūkst. Eur). Toks pinigų likutis reikalingas pensijų anuitetų mokėjimams per artimiausius 6 mėnesius vykdyti.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė Monika Navickienė